

OBSAH.

	Strana
Předmluva	III.—V.
I.	3—27
(Původ Veleny z Žerotína; páni z Žerotína na Břeclavi. Otec Velenův, předčasně zemřelý Jan z Žerotína na Břeclavi, vřelý stoupenec Jednoty bratrské. Str. 3—13. — Studia Velenova v cizině: ve Vídni, Štrasburce, Basileji a Heidelberce. Kalvínské směry jeho výchovy. Jeho vychovatelé a jeho pobyt na kalvínském dvoře v Heidelbergu. Str. 13—19. — Styky s J. J. Grynaeem a Th. Bezou. Pobyt Velenův v Ženevě a v Itálii. Návrat do vlasti. Str. 19—27.)	
II.	27—55
(Ladislav Velen z Žerotína v zrcadle historie před 100 lety. J. E. Horký a sv. p. Hormayr. Romantické vyličení života trebovského pána. Str. 27—34. — Pravda historická: Žerotínův návrat do vlasti a život na zděděných statech. Jeho hospodářská podnikavost. Italské vlivy v jeho životě. Str. 34—44. — Žerotínův magnátský život a záliby umělecké. Str. 44—51. — Lad. Velen jako typický představitel soudobé renaissanční české šlechty. Tradice vojenské v jeho životě a jeho náboženský a politický radikalismus. Str. 51—55.)	
III.	56—101
(Vyhlídka českého povstání na Moravě. Lad. Velen z Žerotína a jeho politická akce ve prospěch Čechů. Nezdařený pokus o převrat v Brně v prosinci r. 1618. Str. 56—61. — Velen Žerotín hledá informace v Heidelbergu. Marné úsilí Vídně o jeho získání. Jeho druhý pokus o převrat. Hr. Thurn na Moravě. Dobyť Brna a spojení Moravanů s Čechy. Radikální šlechta moravská většinou původu českého a rakouského. Str. 62—72. — Velen Žerotín s hr. Thurnem u Vídně. Nezdar tažení a porážka Mansfeldova v Čechách. Ústup mor. direktorů a hledání smíru s Vídní. Hrozící vpád Dampierrův a prostředkování Karla Žerotína. Str. 72—80. — Energické zasažení vojáků: útok Veleny Žerotína na Mikulov a vítězná bitva u Vistonic. Str. 80—91. — Velen Žerotín zemským hejtmanem; jeho politická linie v době povstání. Horšící se situace vojenská a porážka na Bílé hoře. Velenovo úsilí o udržení povstání; sabotáž strany vídeňské a Velenův pád. Str. 91—101.)	

- IV. 102—136
 (Úsilí Velen z Žerotína o dosažení milosti. Str. 102—107. — Jeho neúspěch a Velenův útěk k markraběti krnovskému. Karel Žerotín. Přípravy markraběte k nové válce. Emigrace v jeho řadách. Snahy o získání neplaceného stavovského vojska na Moravě. Str. 107—114. — Počátek války a povstání moravských Valachů. Strach kard. Dietrichštejna z úsilí emigrace o obecné povstání na Moravě. Str. 114—122. — Spojení armády emigrantské s Bethlenem Gaborem. Nová válka na Moravě a její neúspěch pro emigraci. Bethlenovo váhání a opuštění emigrace. Nové marné jednání Velenovo o dosažení milosti. Str. 122—132. — Rozpad armády emigrantské a útěk Velen Žerotína do Uher. Konfiskace jeho statků a jeho odsouzení. Str. 132—136.)
- V. 136—160
 (Nové snahy emigrace o vítězství. Její armáda v Kladsku a její marné přípravy na Valašsku. Str. 136—139. — Velen Žerotín odchází na západ. Jeho diplomatické jednání u Fridricha Falckého a jeho neúspěch. Velen Žerotín v armádě Mansfeldově. Nové plány falcké politiky r. 1623 a jejich ztroskotání. Velen opouští západ a vrací se k vlasti. Jeho úkoly ve válce mezi Bethlenem Gaborem a císařem. Str. 140—147. — Nová válka na Moravě a pokroky B. Gabora. Jeho konečné ztroskotání pro nedostatek podpory ze západu. Str. 147—154. — Velen v Berlíně. Jeho nový sňatek. Osud jeho dětí a tajné styky s vlastí. Podpory přátel. Str. 154—160.)
- VI. 161—187
 (Nová situace v evropské politice r. 1624. Naděje české emigrace; emigrantská obec berlínská a její účast v nových politických akcích. Tajné cesty Velen Žerotína a jeho přátel k Bethlenu Gaborovi. Str. 161—167. — Válka dánská; výprava hr. Mansfelda a české emigrace na Moravu. Obsazení Opavska a sev. Moravy Dány. Válka v Uhrách a historie dánské okupace v zimě r. 1626/7. Str. 167—173. — Velen Žerotín v okupovaném území jako král. dánský komisař. Situace v českých zemích; přípravy k povstání a jejich nezdar. Pád dánské vlády na Opavsku. Str. 173—182. — Synové Ladislava Velen; jejich studium v Ženevě a jejich vztahy ke Karlu z Žerotína. Jejich opuštění strýcem a odchod rodiny do služeb švédských. Str. 182—187.)
- VII. 187—223
 (Rodina Ladislava Velen r. 1627 a 1628. Její rozptýlení a nesháze. Její příchod do Elbinku r. 1629, střediska válečných

příprav švédských, a cíle české emigrace. J. M. Thurn a Lad. Velen. Str. 187—195. — Mor v městě r. 1629; smrt šesti dětí paní Anny Maxmiliany a přátelská pomoc Karla Žerotína. Nález ostatků zemřelých r. 1858 a památky uložené po nich do měst. musea v Elbinku. Str. 195—203. — L. Velen ve službách švédských. Vztahy české emigrace k němu. Jeho plány na tažení do Slezska a vznícení nového povstání v českých zemích. Jejich zmar a válka v Němcích. Bitva u Breitenfelda a účast Velenových synů v ní. Str. 203—213. — Česká emigrace po švédském vítězství. Lad. Velen chystá vpád do Moravy s vlastní armádou. Ztroskotání jeho plánů i plánů emigrace zasažením kurfiřta saského. Lad. Velen v Čechách. Jeho marné snahy o získání statků švamberských. Smrt nejstaršího syna Velenova ve válce v Německu a smrt jeho syna nejmladšího. Str. 213—223.)

VIII. 224—250

(Jindřich Mat. Thurn a Lad. Velen ve Slezsku r. 1633—34. Jejich posláni ve službách švédských. Ladislav Velen ve Vratislavi a jeho tamní politické a vojenské působení. Jeho setkání s Karlem Žerotínem. Str. 224—232. — Nezdár švédské politiky; zlá situace Velenova a ztráta Slezska po bitvě u Nördlingen. Porážka Švédů a česká emigrace; stará generace ztrácí naději ve vítězství a její odchod do ústraní. Ladislav Velen v Polsku; jeho úsilí o smíření s Vídní. Str. 232—241. — Bartoloměj z Žerotína, poslední syn Velenův, zajat v bitvě u Nördlingen jako švédský plukovník. Jeho smír s císařem a jeho návrat do vlasti za získáním otcovských statků. Str. 241—250.)

IX. 251—278

(Bartoloměj z Žerotína na Moravě a ve Vídni. Jeho úsilí o otcovské statky. Jeho útok na právní podklad liechtenštejnské držby panství Třebové, Zábřeha a Rudy a jeho konečný nezdar. Str. 251—259. — Bartolomějova akce o vyplacení zamlčených peněžitých pohledávek otcových; jejich výše. Odkazy přátel. Str. 259—264. — Bartolomějovo jednání o pozůstalost druhé Velenovy manželky s příbuznými na Letovicích a její historie; svědectví J. A. Komenského a smrt Ladislava Veleny v Polsku. Str. 264—271. — Nová akce Bartolomějova na Moravě a její opětý nezdar; jeho odchod z vlasti a obrat k Švédům. Str. 271—278.)

X. 278—292

(Kancelář Oxenstierna a Bartoloměj z Žerotína. Válka v Čechách a tajné styky Bartolomějovy se Švédy. Situace ve

Slezsku a rozhodnutí Bartolomějovo odebrati se z Polska k Banerovi. Jeho listy švédským přátelům, jeho odchod do Čech a jeho tragická smrt. Str. 278—285. — Žerotínská rodina v Polsku; prosby paní Anny Maxmiliany o pojetí její rodiny do mírových smluv. Zklamání r. 1648; marné prosby o vyúčtování starých válečných restů. Odchod rodiny do Slezska a jednání s Vídní. Str. 285—288. — Sňatek Bartolomějovy dcery s F.V. z Opersdorfu. Smrt Anny Maxmiliany a její dcery, vdovy po Bartoloměji. Obnovení Bartolomějova procesu. Předčasná smrt vnučky Ladislava Veleny a jejího manžela. Konec žerotínské rodiny. Str. 288—292.)

Dodatky	293—298
Přílohy. Výběr z žerotínských korespondencí. 41 listů z let 1594—1649	299—366
Rejstřík	366—381